

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Факультет журналістики, реклами та видавничої справи

А. Г. Задорожня

**ТРЕВЕЛ-ЖУРНАЛІСТИКА:
СПЕЦИФІКА, ЗАВДАННЯ ТА ПРОБЛЕМАТИКА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 061 «Журналістика»*

Одеса

2022

УДК 070:338.48(076)
З-156

Автор:

Задорожня Аліна Григорівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

В. В. Яворська — доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму, завідувач геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

М. С. Ковальська — кандидат історичних наук, доцент кафедри періодичної преси та медіаредагування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рекомендовано до друку

вченою радою факультету журналістики, реклами та видавничої справи

Протокол № 4 від 28 листопада 2022 року

Задорожня А. Г.

З-156 Тревел-журналістика: специфіка, завдання та проблематика : метод. рек. до вивч. навч. дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 061 «Журналістика». Одеса : Назарчук С. Л., 2022. 51 с.

У методичних рекомендаціях наведено основні положення до вивчення дисципліни «Тревел-журналістика: специфіка, завдання та проблематика». Видання містить мету, завдання курсу, план лекційних занять, рекомендації стосовно освоєння навчального матеріалу до кожного практичного заняття, особливості оцінювання, список рекомендованої літератури. Матеріал представлено в розрізі змістових модулів і тем.

Навчальне видання призначене для здобувачів закладів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 061 «Журналістика» галузі знань 06 «Журналістика».

УДК 070:338.48(076)

© Задорожня А. Г., 2022

З М І С Т

Вступ.....	4
Зміст навчальної дисципліни.....	8
Тематика практичних занять.....	11
<i>Допоміжна інформація до створення проєкту.....</i>	<i>18</i>
<i>Допоміжні матеріали (організації, форуми)</i>	<i>22</i>
<i>Допоміжна таблиця інтернет-ресурсів з туризму в Україні.....</i>	<i>32</i>
Рекомендації до виконання завдань для самостійного опрацювання.....	37
Питання для підсумкового контролю.....	39
Форми контролю та критерії оцінювання знань здобувачів.....	39
Список рекомендованої літератури та джерел	43

ВСТУП

Коли всі куточки планети вже відкриті, а світ сучасних технологій уможлиблює проникнення людини у найвіддаленіші місця в онлайн-режимі, важливого значення набуває тревел-журналістика — особливий напрям медіагалузі, який у найзручніший та доступний спосіб дозволяє «диванним» мандрівникам дізнаватися про історичні аспекти, географічне становище, державний устрій, мову, культуру, звичаї, традиції, побут інших народів, країни, а також отримувати корисні дані на перспективу.

Видання адресоване майбутнім журналістам подорожей і має на меті дати читачам комплексне уявлення про специфічний інформаційно-розважальний, пізнавальний та ринкоорієнтований медіаконтент. Воно призначене для організації ефективної роботи студентів в аудиторії, під час онлайн-занять та самостійно у межах курсу. Формує уявлення про виконання складних спеціалізованих завдань у сфері комунікацій та інформаційної аналітики в контексті туристичної галузі.

Мета дисципліни — ознайомити майбутніх спеціалістів з теоретичною та практичною базою, необхідною для створення тревел-матеріалів.

Відповідно цьому, **завданнями є:**

- навчити здобувачів освіти здійснювати пошук інформації;
- володіти методикою планування подорожі;
- сформулювати у здобувачів вищої освіти цілісну систему уявлень про жанри, методи збору матеріалу, соціально-економічні та правові аспекти роботи журналіста подорожей;
- розвивати навички, необхідні для створення якісного контенту про туризм у різних типах ЗМІ;
- виділити основні функції та специфіку тревел-журналістики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: основні терміни тревел-журналістики (ТЖ); специфіку організації подорожей; переваги та труднощі професійної діяльності журналіста; історію

виникнення та тенденції розвитку ТЖ, перші тревелоги та імена авторів подорожніх нарисів; жанрові особливості та тематичне різномаяття ТЖ; способи збору та подачі інформації; ключові відмінності тревел-журналіста від туриста; типологію та основні риси подорожніх журналістів; важливі рекомендації експертів-практиків щодо підготовки до подорожі; завдання та принципи роботи міжнародних організацій для подорожуючих журналістів; міжнародні принципи журналістського кодексу в частині дискримінації та спілкування з носіями інших культур; особливості спілкування з людьми, постраждалими від збройних конфліктів; загальні принципи роботи журналістів за кордоном; типологію друкованих видань, радіотелевізійного тревел-продукту за кордоном; володіти інформацією про найпопулярніші туристичні місця України та Одеської області.

вміти: планувати та збирати інформацію для написання тревелогів; розпізнавати матеріали інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів у ТЖ; вести діалог з представниками інших культур на основі знань про звичаї, традиції, побут; здійснювати компаративний аналіз сучасного та історичного медіапродукту; розуміти роль ведучого у телепередачах; мати уявлення про дослідження вітчизняних, зарубіжних науковців з даної проблематики; презентувати проєкт про «душу місцевості»; працювати з базами ресурсів для письменників і журналістів, які подорожують; орієнтуватися у медіаринку та туристичній індустрії; формувати маркетингові завдання зі створення та просування тревел-бренду; здійснювати аналіз популярних українських ТВ-шоу та туристичних видань.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: Дисципліна «Тревел-журналістика: специфіка, завдання та проблематика» в структурно-логічній схемі базується на знаннях з «Міжкультурних комунікацій», «Журналістських жанрів», «Країнознавства», «Міжнародної журналістики» та формує засади для вивчення студентами таких дисциплін, як «Медіапсихологія», «Туристична журналістика».

Об'єктом дослідження є тревел-контент.

Предмет дослідження – структурні та жанрово-тематичні аспекти матеріалів про подорож.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

в) спеціальних (СК):

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР 15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

Методи навчання. Вибіркова дисципліна передбачає вивчення матеріалу в різних формах:

Словесні:

- лекції-візуалізації,
- аналіз конкретних ситуацій,
- дискусія,
- обговорення проблемних ситуацій.

Наочні:

- розгляд кейсів,
- метод безпосереднього спостереження,

Практичні:

- творчі вправи;
- виконання індивідуальних завдань.

Під час **лекційних занять** вибір методів залежить від формату навчання (дистанційне, очна чи змішана форма). Окрім лекцій (усного інформативно-доказового викладу наукових знань), а також методу дискусії (обговорення важливої теми з використанням опорних запитань, боротьби поглядів, полеміки) використовуються технічні засоби навчання для демонстрування презентацій та передачі телевізійної екранної продукції, відео соціальних мереж.

Під час ведення **практичних занять** методи обираються в залежності від теми й формату навчання. Робота відбувається за методами опитування, групової дискусії, через загальне обговорення та роботу в малих групах для виконання спільного завдання. Не рідко доводиться звертатись до методу порівняння, завдяки якому встановлюються спільні й відмінні ознаки між процесами, явищами чи об'єктами, що вивчаються.

До особливих методів організації освітнього процесу, які використовуються під час занять, відносяться «плюс-мінус», коли, відповідаючи на запитання, фіксуємо позитивні й негативні факти, шукаємо «що тут цікаве?», або може викликати негативну реакцію; кейс-метод дозволяє обговорювати зі студентами ситуації, побудовані на реальних подіях; моделювання — допомагає відтворити в уяві реальні об'єкти чи явища. Іноді доводиться звертатися до методу кластер, що передбачає графічне виділення ключових слів та ідей теми з метою створення цілісної картини.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення предмета відводиться 60 годин (2 кредити ЄКТС).

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Тревел-журналістика: специфіка напрямку.

Тема 1. *Тревел-журналістика як особливий напрям журналістики: специфіка, завдання, проблематика. Трансформація журналістики подорожей у часі.*

Визначення основних термінів тревел-журналістики (ТЖ): «журналістика подорожей», «тревел-журналіст», «тревел-райтер», «дестинація». Основні цілі, завдання та функції напрямку. Специфіка роботи журналіста-мандрівника: труднощі та переваги. Особливості професії. Вміння та навички подорожнього журналіста. Напрацювання портфолію. Ключові відмінності тревел-блогінгу та тревел-журналістики. Розвінчування міфів про письменників-мандрівників від Тіма Леффела.

Історія світової ТЖ: перші тревелоги та автори подорожніх нарисів. Записки та світова друкована продукція. Становлення й розвиток всесвітньовідомих передач про мандри. Періодизація розвитку вітчизняної ТЖ: 1940-1970 рр.; 1980-1990 рр.; 2000-2020 рр. Компаративний аналіз особливостей сучасного та історичного медіапродукту. ТЖ у публікаціях та на ТБ: приклади світових журналів, путівників та передач про подорожі. Вітчизняний тревел-продукт.

Кожен здобувач здійснює аналіз вітчизняного туристичного друкованого чи інтернет-ресурсу (популярність, дизайн, рубрики, контент, фото).

Тема 2. *Тревел-журналістика як об'єкт наукового осмислення. Дотримання етичних норм під час написання матеріалів про подорожі, правила спілкування з місцевими.*

Огляд ТЖ в дослідженнях закордонних науковців. Теорія «тревел» як предмет вивчення. Визначення основних відмінностей «тревел-журналіста» від «туриста». Типології тревел-журналістів Юліане Лішке, Фолкера Гануша. Основні помилки при написанні подорожніх матеріалів від Томаса Свіка.

Необхідність мандрувати та досвід західних експертів. Специфіка організації подорожей: навички й знаряддя подорожнього журналіста; поради мандрівників (як планувати маршрут, як зекономити на квитках, житлі чи екскурсіях). Поради Ріка Стівса, Девіда Фарлі, Джесі Фойгтса та Мартіна Лі щодо роботи у сфері ТЖ. «Душа місцевості» від Лінди Лаппін. Вітчизняні науковці про новий напрямок. Класифікація висвітлення основних подорожніх тем. Типологія туристичних журналістів. Риси ТЖ.

Журналістська етика у роботі тревел-журналіста. Визначення терміну «журналістська етика». Міжнародні принципи журналістського кодексу в частині дискримінації. Дотримання етичних норм в Україні. Правила спілкування з тимчасово переміщеними особами та постраждалими під час війни. Особливості налагодження комунікацій з носіями інших культур. Традиції, які можуть викликати вороже ставлення. Фотографування місцевих. Дотримання дрес-коду. Жести країн світу. Про що говорять кольори? Міжнародні організації, союзи журналістів. Як працювати з базами ресурсів для подорожніх письменників і журналістів?

Кожен здобувач визначає локацію для підготовки проєкту про «душу місцевості» (глибинну карту) Лінди Лаппін для презентації мультимедійного проєкту під час практичних занять.

Змістовий модуль 2. Провідні жанри тревел-журналістики

Тема 3. Аналіз основних жанрів та стилів подорожньої журналістики.

Типологія, рейтинги та маркетингові завдання закордонного медіапродукту.

Жанрові особливості та тематичне різноманіття друкованої ТЖ. Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні жанри. Жанр «подорож». Характеристика тревел-фотографії. Жанри, стилі та специфіка телевізійної ТЖ. Форми, способи збору матеріалів про мандри. Що таке тревел-текст? Що таке телепрограма про подорож? Класифікація інформації. Методи збору інформації. Форми, способи та види подачі подорожніх матеріалів (за способом подачі; за напрямками діяльності тощо).

Типологія журналістських видань (за тематикою та аудиторією; за концептуальною класифікацією; за жанровою специфікою залежно від видів видань; за функціями та завданнями). Рівні телевізійної ТЖ. Вивчення зарубіжного контенту найпопулярніших тревел-продуктів. Володіння основними принципами роботи журналістів за кордоном. Як обрати ЗМІ для роботи в іншій країні (Тім Леффел)? Важливість створення власної інтернет-платформи. Обов'язки автора подорожей. Створення бази контактів в тур.бізнесі. Підтримка тревел-журналістів в країні та за кордоном. Українська асоціація ТЖ: мета, принципи, філії та представництва. Організації авторів подорожей. Форуми авторів подорожей. Постановка маркетингових завдань та комерціалізація тревел-блогінгу. Вивчення медіаринку та визначення дефініції «туріндустрія». Особливості функціонування ЗМІ в умовах ринку. ТБ як об'єкт і суб'єкт бізнес-діяльності. Способи підняття рейтингу.

Кожен здобувач здійснює жанровий аналіз публікацій закордонного видання про мандри (інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів).

Тема 4. Типологія українських медіа (періодика, радіо, ТБ, Інтернет) Визначення туристичних локацій Одеської області.

Типологія сучасного українського продукту про туризм та подорожі (за тематичною ознакою; за системою інтересів). Провідні рубрики та жанрові особливості в пресі. Вивчення контенту найпопулярніших тревел-журналів. Тревел-комунікація на базі інтернет-ЗМІ. Властивості сайтів та відмінність мережевого від традиційного. Типи блогерства. Навички користування вітчизняними сайтами, каталогами та блогами про подорожі. Журналістика подорожей на вітчизняному радіо та телебаченні. Особливості подачі тем про подорожі на розмовному, музично-інформаційному радіо. Форми, жанри й типи телевізійного ТЖ. Аналіз рейтингових українських ТВ-шоу про подорожі. Характеристика найпопулярніших туристичних місць України. Державні та

неофіційні представництва з туризму в Україні. Держагентство розвитку з туризму. Національна туристична організація України.

Загальні характеристики розвитку туристичної сфери Одещини. Одеса в рейтингах світу як місто для подорожі. Історична довідка про мультикультурний регіон. Визначення основних локацій для пошуку інформації. Класифікація місцевого туризму (за напрямками переміщень; за цілями, які переслідуються; за цільовою аудиторією; різновид паломницького, медичного, спортивного, ділового туризму; види сучасного туризму (у т.ч. віртуальний). Туристичні місця Одеського регіону (історичний; природничий; підводний; підземний; храмовий тощо).

Здобувач робить власний проєкти, де визначає відомі, маловідомі, перспективні локації Одещини з незвичного ракурсу.

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Загальні рекомендації.

Тематика практичних занять складається з 8 тем. Практичне заняття до кожної теми містить заголовок, перелік основних питань, мету заняття, поради до підготовки, список літератури, що рекомендується для глибокого ознайомлення з темою.

Студент може констатувати, що готовий до практичного заняття, якщо він розуміє зміст усіх запитань та може, хоча б в загальному вигляді коротко відповісти на кожне.

Здобувачеві рекомендовано перечитати матеріал лекції за відповідною темою. Відповіді можна підготувати за допомогою рекомендованої нижче літератури.

Змістовий модуль 1. Тревел-журналістика: специфіка напрямку

Тема 1. Тревел-журналістика як особливий напрям журналістики: специфіка, завдання, проблематика (2 години).

1. Визначення основних термінів тревел-журналістики (ТЖ):

- «подорожня журналістика», «тревел-журналіст», «тревел-райтер», «дестинація»;
- цілі, завдання;
- функції ТЖ.

2. Специфіка роботи ТЖ: труднощі та переваги:

- особливості професії;
- вміння та навички подорожнього журналіста;
- напрацювання портфоліо.

3. Ключові відмінності тревел-блогінгу та тревел-журналістики:

- хто такий тревел-журналіст;
- хто такий тревел-райтер;
- розвінчування міфів про письменників-мандрівників від Тіма Леффела.

4. Кожен здобувач презентує огляд вітчизняного туристичного друкованого чи інтернет-ресурсу (рубрики, тематику публікацій, жанрову палітру, фотоконтент та географію).

Мета практичного заняття.

Дане заняття розраховане на ознайомлення з метою та завданнями дисципліни. Для успішної підготовки до теми студент має опанувати базовими знаннями про ТЖ, навчитися орієнтуватися в основних термінах. Мати уявлення про особливості роботи тревел-журналіста. Перед здобувачем мають постати чіткі відповіді на питання: хто такий тревел-журналіст та хто такий тревел-райтер, що допоможе надалі мати чітке уявлення про відмінності.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Перш за все, варто прочитати конспект лекції, підкреслюючи основні поняття та дефініції до теми, визначити специфіку організації подорожей, планування та збирання інформації. Бажано ознайомитись із загальними працями, навчальними посібниками або підручниками зі списку літератури.

Здобувачу варто розуміти переваги та труднощі професійної діяльності журналіста, основні навички та вміння представника ЗМІ. Студент має проаналізувати власні напрацювання портфоліо (якщо воно є, або на стадії підготовки). Під час відповіді на питання щодо відмінностей тревел-журналіста та тревел-райтера, слід враховувати специфіку роботи кожного, прив'язку до ЗМІ, дотримання журналістських норм, жанрів, ефективність зворотного зв'язку.

Рекомендовані джерела та література

1. Богачук І. Особливості подорожньої журналістики в українському телевізійному просторі: студентська наукова робота із галузі знань «Журналістика». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/student_nauka/2017-2018/roboty_peremozhciv/H-04041977.pdf
2. Голуб Олена. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. *Інститут масової інформації*. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. – 184 с. URL: <https://imi.org.ua/books/mediakompas-putivnyk-profesijnoho-zhurnalista-i1912>
3. Коваленко І. Тележурналістика як специфічний вид соціальної діяльності: структурно-функціональний аспект. *Вісник, ХДАК*. URL: file:///C:/Users/1/Downloads/hak_2014_42_23.pdf
4. Полсжаєв Ю. Розвиток просвітницької тревел-жуналістики в Україні (середина XIX – початок XX століття). *Держава та регіони*. Серія: Гуманітарні науки. 2012. № 4 (20). С. 106-110.
5. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. Випуск 40. Львів, 2015. С. 299–304.
6. Юферева. О. Ю. Нарративні тенденції сучасної української тревел-журналістики в соціокультурній перспективі (на матеріалі журналу «мандри»). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_53_10

7. Dufy A. First-Person Singular: Teaching Travel Journalism in the Age of Trip Advisor / ed. by F. Hanusch, E. Fürsich. New York: Palgrave Macmillan, 2014. P. 99-115.
8. George D. Lonely Planet's Guide to Travel Writing. London: Lonely Planet, 2013. 352 p.
9. Greenman J. Introduction to Travel Journalism: On the Road with Serious Intent. New York: Peter Lang Publishing, 2012. 218 p.
10. Youngs T. The Cambridge Introduction to Travel Writing. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 240 p.

Тема 2. Трансформація журналістики подорожей у часі. Понятійні особливості термінів «трєвел-райтер» та «трєвел-журналіст» (2 години).

1. Історія світової ТЖ: перші трєвелоги та автори подорожніх нарисів:
 - записки та світова друкована продукція;
 - становлення й розвиток всесвітньовідомих передач про мандри
2. Етапи розвитку вітчизняної ТЖ:
 - період 1940-1970 рр.;
 - період 1980-1990 рр.;
 - ХХІ тисячоліття (2000-2020 рр.);
 - Компаративний аналіз особливостей сучасного та історичного медіапродукту.
3. ТЖ у публікаціях та на ТВ:
 - приклади світових журналів, путівників та передач про подорожі;
 - приклади вітчизняного трєвел-продукту.
4. Кожен здобувач презентує коротку розповідь про улюбленого мандрівника.

Мета практичного заняття.

Дане заняття передбачає ознайомлення студентів з прообразами трєвел-текстів та сучасних подорожніх нарисів. Знати авторів перших подорожніх

нотатків та передач про природний світ і мандри (вітчизняних та закордонних). Майбутній журналіст має на меті вивчити основні етапи історії зародження ТЖ та аналізувати сучасний та історичний медіапродукт. У здобувачів формується уявлення про революційні зміни, що відбулися в ТЖ за період його існування.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Здобувачеві варто сфокусувати увагу на можливостях, способах пересування, умовах життя, діяльності перших мандрівників, які описували свій шлях. Слід вирізняти основні напрямки та тематику відомих письменників-мандрівників, відмінності між «трєвел-райтером» та «трєвел-журналістом». Звернути увагу на контент, подачу перших програм про невідомі території. Простежити зміну профілювання медіапродукту від просвітницько-аналітичного до розважального. Під час вивчення розвитку вітчизняного ТЖ — розглянути структуру, популярність телепрограм, характеризувати форми подачі трєвелпродукту, що з'явився за часів незалежності України. Презентувати огляд вітчизняного туристичного друкованого чи інтернет-ресурсу (популярність, дизайн, рубрики, контент, фото).

Рекомендовані джерела та література

1. Варич М. Тенденції розвитку жанру подорожнього нарису. Журналістика: науковий збірник. 2013. Вип. 12 (37). С. 138-145.
2. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. *Інститут масової інформації*. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184с. URL: <https://imi.org.ua/books/mediakompas-putivnyk-profesijnoho-zhurnalista-i1912>
3. Гурчіані Х. Особливості висвітлення соціальної проблематики сучасним українським ТБ у контексті глобальних світових тенденцій: дис. канд. наук із соц. ком. (27 квітня 2016). Дніпропетровськ. 2016. 191 с.
4. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. Випуск 40. Львів, 2015. С. 299–304.

5. Юферева. О.Ю. Нарративні тенденції сучасної української тревел-журналістики в соціокультурній перспективі (на матеріалі журналу «мандри»). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_53_10
6. Breaking into travel journalism: advice from the experts URL: <https://www.theguardian.com/careers/breaking-into-travel-journalism>
7. Dufy A. First-Person Singular: Teaching Travel Journalism in the Age of Trip Advisor / ed. by F. Hanusch, E. Fürsich. New York: Palgrave Macmillan, 2014. P. 99-115.
8. Kobiruzzaman M. Types of Journalism, Different Types of Journalism. Print, Broadcast & Digital. Newsmoor. *Educational Website For Online Learning* (2021, August 26). URL: <https://newsmoor.com/types-of-journalism-different-types-of-journalism-print-broadcast-digital-journalist>
9. Perspectives on Travel Writing / Ed. by G. Hooper, T. Youngs. Aldershot: Ashgate, 2004. 200 p.
10. Travel Journalists. We're often asked "What's the difference between travel writing and travel journalism? URL: <https://www.travel-writers-exchange.com/become-a-travel-writer/travel-journalists>

Тема 3. Тревел-журналістика як об'єкт наукового осмислення. Поради експертів щодо роботи у даній сфері. Навички й знаряддя подорожнього журналіста (2 години).

1. Тревел-журналістика в дослідженнях закордонних науковців:

- теорія «тревел» як предмет вивчення;
- визначення основних відмінностей «тревел-журналіста» від «туриста»;
- необхідність досліджувати ТЖ та досвід західних експертів;
- типології тревел-журналістів Юліане Лішке, Фолкера Гануша.
- загальні помилки при написанні подорожніх матеріалів від Томаса Свіка.

2. Специфіка організації подорожей: поради мандрівників:

- як планувати маршрут;
- як зекономити на квитках, житлі чи екскурсіях.
- поради Ріка Стівса, Девіда Фарлі, Джесі Фойгтса та Мартіна Лі щодо роботи у сфері ТЖ;
- про «душу місцевості» від Лінди Лаппін.

3. Вітчизняні науковці про відносно новий напрямок у журналістиці:

- класифікація висвітлення основних подорожніх тем;
- типологія туристичних журналістів;
- ключові риси ТЖ.

4. Кожен здобувач визначає локацію з метою презентації мультимедійного проєкту про «душу місцевості» (глибинну карту) під час практичних занять.

Мета практичного заняття.

Перед здобувачем постає завдання визначити місце та роль ТЖ в дослідженнях вітчизняних та зарубіжних науковців. Ознайомитися з наявними типологіями подорожніх журналістів. Визначити чинники, які обумовлюють поглиблене вивчення вітчизняної ТЖ. Студент отримає нагоду ознайомитися з порадами щодо підготовки до подорожі від відомих мандрівників, які пишуть. Серед основних завдань є визначення рекомендацій щодо підготовки проєкту з вивчення обраної місцевості.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Під час підготовки до практичного заняття студент має схарактеризувати образ ідеального тревел-журналіста, згадавши основні відмінності подорожнього журналіста від блогера. Необхідно порівняти особливості діяльності журналіста та звичайного мандрівника. Відповідаючи на питання про розвиток теорії «тревел», варто зазначити проблеми та наукові підходи щодо дослідження напрямку. Необхідно зробити історичний екскурс розвитку наукової думки та зазначити найвпливовіші освітні інституції світу, які займаються дослідженням «тревелу». Серед імен видатних науковців варто

згадати: Тіма Янгса, Гленна Хупера, Дона Джорджа, Джона Грінмена, Пола Теру, Андрія Парабелума, Алекса Айвенго, Майкла Пеліна, Алекса Міловського, Джессі Рассела, Рональда Кона, Ельфреда Фурзіха, Анандама Кавурі. Необхідно визначити чинники Фолкера Гануша, які вимагають вивчення ТЖ. На основі запропонованої літератури здобувач вичає види тревел-журналістів та типи матеріалів про подорожі. Для відповіді на наступне питання майбутній представник ЗМІ досліджує публікації журналістів, блогерів, що практикують. Серед вітчизняних науковців особливої уваги потребують напрацювання Василя Лизанчука, Віти Гоян, Георгія Почепцова, Наталії Симоніної, Марини Варич, Олени Юферевої, Юрія Полежаєва та ін. На занятті студенти мають представити власний мультимедійний проєкт про «душу місцевості» (глибинну карту) за порадами Лінди Лаппін. Дане завдання можна представити не лише у вигляді презентації, але й у вигляді подорожнього нарису.

Допоміжна інформація до створення проєкту

про «душу місцевості» (глибинну карту) за рекомендаціями Лінди Лаппін

- виберіть сільську територію або узбережжя чи навіть міський парк;
- почніть із встановлення меж простору;
- досліджуйте його пішки, спробуйте різні маршрути;
- використовуючи всі свої органи чуття в межах цих кордонів, скуштуйте атмосферу;
- намалюйте карту місця;
- відвідайте обране місце в різний час доби;
- за різних погодних умов;
- дослідіть його топологію;
- знайдіть особливий об'єкт ландшафту, який приваблює (ставок чи занедбана будівля) ;
- якщо є дороги чи залізниці, то дізнайтесь, куди вони ведуть;
- вивчіть назви дерев і рослин, з'ясуйте, чому вони важливі для цього місця;
- спостерігайте, як там розгортаються інші життя: тварин, птахів, комах, людей (є рибалки, бігуни, недільні прогулянки, грибники чи сквотери);
- зверніть увагу на те, що залишилося після погодних явищ чи людської діяльності (повалені дерева, обгортки від цукерок, сліди нещодавніх багать чи «мертві» транспортні засоби);
- досліджуйте назви місцевостей;

- місцеву історію, фольклор (за присутності);
- плітки, забобони, пов'язані з цим місцем, що перетворюють їх у легенди;
- рецепти;
- як місцевість впливає на емоції;
- робіть нотатки, фотографії та знімайте відео;
- створіть текстовий або мультимедійний проєкт;
- розділіть матеріал на «блоки» або навіть «кроки», «вода», «вогонь», «зупинки», «небезпека».

Щобільше часу студенти витрачають на дослідження, тим досконаліша карта.

Рекомендовані джерела та література

1. Організації тревел-райтерів. URL: <https://www.travel-writers-exchange.com/where-to-network/travel-writers-organizations>
2. Полежаєв Ю. Г. Тревел-журналістика як об'єкт наукового осмислення: сфери інтересу та дискусійні проблеми (на матеріалі зарубіжного досвіду). *Поліграфія і видавнича справа*. 2015. № 1. С. 131–140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2015_1_17.
3. Юферева. О.Ю. Нарративні тенденції сучасної української тревел-журналістики в соціокультурній перспективі (на матеріалі журналу «мандри»). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_53_10
4. Sanghun Park & Santos Carla. Exploring the Tourist Experience: A Sequential Approach. *SAGE journals* URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0047287515624017?legid=spjtr%3B0047287515624017v1&patientinform-links=yes>
5. Fursich E., Kavoori A. Mapping a Critical Framework for the Study of Travel Journalism. *International Journal of Cultural Studies*. V. 4(2). 2001. P. 152–153.
6. 10 tips for aspiring travel journalists. By Lindsay Kalter. In Specialized topics. Oct 30, 2018. URL: <https://ijnet.org/en/story/10-tips-aspiring-travel-journalists>

7. Lappin Linda. The Soul of Place: A Creative Writing Workbook: Ideas and Exercises for Conjuring the Genius Loci. Travelers' Tales / Solas House Incorporated, 2015. 256 p. URL: <https://www.amazon.com/Soul-Place-Creative-Exercises-Conjuring-ebook/dp/B00WQ5FQG0?asin=B00WQ5FQG0&revisionId=&format=2&depth=1>
8. Travel Massive. Popular travel projects, blogs, and startups (Онлайн-посібник для тревел-журналістів на канадському сайті). URL: <https://travelmassive.com>
9. Travel Journalism / Ed. by F. Hanusch, E. Fürsich. New York: Palgrave Macmillan, 2014. 292 p.
10. Ward M. Travel Writing for Bloggers URL: <https://travelmassive.com/blog/2013/04/travel-writing-for-bloggers>

Тема 4. Дотримання етичних норм під час написання матеріалів про подорожі, правила спілкування з місцевими (2 години).

1. Журналістська етика у роботі тревел-журналіста:

- визначення терміну «журналістська етика»;
- міжнародні принципи журналістського кодексу в частині дискримінації;
- дотримання етичних норм в Україні
- правила спілкування з тимчасово переміщеними особами та постраждалими під час війни.

2. Особливості налагодження комунікацій з носіями інших культур:

- традиції, які можуть викликати вороже ставлення;
- фотографування місцевих;
- дотримання дрес-коду;
- жести країн світу;
- про що говорять кольори?

3. Міжнародні організації, союзи журналістів та як працювати з базами ресурсів для подорожніх письменників і журналістів.

4. Тест до 1-го змістовного модуля.

Мета практичного заняття.

Визначити термін «журналістська етика». Знати міжнародні принципи журналістського кодексу в частині дискримінації та спілкування з носіями інших культур. Переглянути запропоновані сайти міжнародних організацій та союзів журналістів. Вміти працювати з базами ресурсів для письменників і представників ЗМІ. Мати уявлення про основні традиції та звичаї місцевого населення з метою уникання неприємних ситуацій. Розуміти особливості спілкування з людьми, постраждалими від збройних конфліктів.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

На початку заняття необхідно визначитися з поняттям «журналістська етика». Готуючись до відповідей, студент має ознайомитись з принципами міжнародної етики, переглянути загальні міжнародні документи, організації. Аргументувати, чому є неприпустимими зниження лексики, надмірне захоплення жаргонізмами та використання елементів ненормативних слів. Визначити дотримання етичних норм в Україні (Кодекс професійної етики українського журналіста (2002 р.); Кодекс етики українського журналіста (2013 р.), зокрема п. 17, п. 20), а також завдання та функції Комісії з журналістської етики в Україні. Під час підготовки до відповідей на питання щодо правил спілкування з іноземцями, студент має пояснити, чому незнання особливостей культури може викликати неприязне і навіть вороже ставлення до журналіста. Завдяки вивченню символів та неформальних правил комунікації, здобувач має зрозуміти можливість проведення фото-/відео знімання, володіти інформацією щодо дотримання дрес-коду, жестикуляції, значення кольорів, окремих місць, тварин, предметів. Перед відвідуванням інших країн, майбутньому мандрівнику варто звертатися за порадами до колег через міжнародні організації, або форуми письменників-мандрівників і журналістів.

Резюмувати пройдений матеріал кожен зможе через проходження тестового завдання — підсумок до 1-го змістовного модуля.

Допоміжні матеріали.

Перелік організацій авторів подорожей (Travel Writers Organizations)

1. Міжнародна асоціація письменників про їжу, вино та подорожі - [International Food, Wine & Travel Writers Association](#).
2. Американське товариство журналістів і авторів - [American Society of Journalists and Authors](#).
3. Північноамериканські туристичні журналісти - [North American Travel Journalists](#).
4. Товариство американських письменників-мандрівників - [Society of American Travel Writers](#).
5. Асоціація туристичних ЗМІ Канади - [Travel Media Association of Canada](#).
6. Британська гільдія письменників-мандрівників - [British Guild of Travel Writers](#).
7. Гільдія письменників просто неба (Великобританія) - [Outdoor Writers' Guild \(UK\)](#).
8. Австралійське товариство письменників-мандрівників - [Australian Society of Travel Writers](#).
9. Національна асоціація жінок-письменниць - [National Association of Woman Writers](#).
10. Асоціація путівників Середнього Заходу - [Midwest Travel Writers Association](#)
11. Українська асоціація тревел-журналістів - <http://utja.org.ua>

Допоміжні матеріали.

Перелік деяких форумів тревел-райтерів (Travel Writer Forums)

1. Обмін тревел-райтерів - [Travel-Writers-Exchange.com](#).
2. Бутснл-подорожі - [Bootsn All Travel](#).
3. Форум Фроммера - [Frommer's](#).
4. Туристи - [Backpackers](#).
5. Одинока планета: Терновник - [Lonely Planet: The Thorn Tree](#).
6. Подорожній виступ Фодора - [Fodor's Travel Talk](#).
7. Туркапсула (місце зустрічі чи подкаст) - [TravelPod](#).
8. Товариство мандрівників Travellerspoint (точка мандрівників) - [Travellerspoint Travel Community](#).
9. Блог подорожей - [Travel Blog](#).

Рекомендовані джерела та література

1. Артюх К. Увага на звичаї: як поводитися в різних країнах. Чого уникати в подорожах аби не зіпсувати відпочинок. Інтернет-видання «Mind.ua».

URL: <https://mind.ua/openmind/20234274-uvaga-na-zvichayi-yak-povoditisya-v-riznih-krayinah>

2. Журналістика і війна. Європейська медійна спілка (ЄМС) European Media Union (EMU). URL: <http://mediaunion.eu/ua/journalism-and-war>

3. ЗМІ в умовах воєнного стану. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо інформації, яку не можна розголошувати. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/197627/2022-03-17-zmi-v-umovakh-voennogo-stanu-rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistiskoi-etyky-shchodo-informatsii-yaku-ne-mozhna-rozgholoshuvaty>

4. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник Серія «Альма-матер». К: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

5. Міжнародна декларація принципів поведінки журналістів. Um.co.ua - Учбові Матеріали для студентів і школярів України. URL: <http://um.co.ua/8/8-15/8-155557.html>

6. Міжнародні принципи журналістської етики. Um.co.ua - Учбові Матеріали для студентів і школярів України. URL: <http://um.co.ua/8/8-15/8-155558.html>

7. Національна туристична організація України (статистика щодо туризму, мотивів виїзду за кордон, тур агенції). URL: <https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf>

8. Поперечна Д. 7 традицій з усього світу, які дивують туристів. Інтернет-видання «Українська правда». URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2021/07/31/245517/>

9. Порада туристу: Чого не можна робити у тій чи іншій країні світу, або Правила поведінки різних культур. Інтернет-видання «Укрінформ». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2119120-porada-turistu-cogo-ne-mozna-robiti-u-tij-ci-insij-kraini-svitu-abo-pravila-povedinki-riznih-kultur.html>

10. Про що говорять кольори. Інтернет-видання «Я – журналіст». URL: <https://ij.ogo.ua/suzh/pro-shho-govoryat-kolori>

11. Туристичний барометр України 2020. Сайт Національної туристичної організації України. URL: www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf
12. Українська асоціація тревел-журналістів (заснована 01.11.2018) URL: <http://utja.org.ua>
13. Цікаві звичаї та традиції народів світу. «Рівне 1 tv». URL: <https://rivne1.tv/news/69329-tsikavi-zvichai-ta-traditsii-narodiv-svitu>
14. Чому потрібно знати і поважати традиції і звичаї інших народів світу. URL: <https://jak.koshachek.com/articles/chomu-potribno-znati-i-povazhati-tradicii-i.html>
15. Dictionary of symbols: an illustrated guide to traditional images, icons, and emblems by Jack Tresidder, San Francisco. Chronicle Books (The Complete Dictionary of Symbols Paperback. February 24, 2005). URL: <https://archive.org/details/dictionaryofsymb00tres/page/n245/mode/2up> (limited).

Змістовий модуль 2. Провідні жанри тревел-журналістики

Тема 5. Аналіз основних жанрів та стилів подорожньої журналістики.

Форми подачі тревел-матеріалів (2 години).

1. Жанрові особливості та тематичне різноманіття друкованої ТЖ:
 - інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні жанри;
 - жанр «подорож»;
 - характеристика тревел-фотографії.
2. Жанрова специфіка телевізійної ТЖ:
 - жанри;
 - стилі ТЖ.
4. Форми та способи збору тревел-матеріалів:
 - що таке тревел-текст;
 - телепрограма про подорож;
 - класифікація інформації;

- методи збору інформації;

3. Форми, способи та види подачі подорожніх матеріалів:

- за способом подачі;
- за напрямками діяльності.
- форми та способи подачі інформації.

5. Кожен здобувач презентує огляд публікації зарубіжного туристичного видання з урахуванням жанрової специфіки (інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів).

Мета практичного заняття.

Освоєння матеріалу даної теми передбачає володіння жанровими особливостями ТЖ. Знати, що таке жанр «подорож» та жанрові особливості телевізійної ТЖ. Здобувач має орієнтуватись у тематичному і стилістичному різноманітті напрямку. Розуміти, що таке тревел-текст, телепрограма про подорож, інформація, а також визначати методи збору та подачі тієї ж інформації. Кожен здобувач отримує нагоду проаналізувати журналістський матеріал інформаційного, аналітичного, художньо-публіцистичного жанрів.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Готуючись до даної теми, студенту треба спочатку розібратись, що таке «жанр». Орієнтуватись у тематичному розмаїтті матеріалів про подорож. Знати, що таке гібридний вид твору «тревел», у якому автор використовує засоби: фрагмент-пейзаж, портретні замальовки та мікротексти авторського «я». Пояснити присутність чи відсутність автора під час написання подорожніх нарисів. Студент має вивчити класичні жанри ТЖ (замітка, репортаж, інтерв'ю, огляд, рекомендація, стаття, нарис, есе та ін.). Значну увагу слід приділити тревел-фотографії та її видам. Вміти схарактеризувати жанри телевізійної ТЖ (фільм-тревелог, документальний тревел-фільм, тревел-репортаж, шляховий нарис, тревел-шоу, інфографіку). Під час вивчення стилів ТЖ, необхідно звернутися до фактичного та науково-популярного (творчого) його виду. Майбутній журналіст повинен вміти класифікувати інформацію за способами

сприйняття, формами подання, спільним значенням. Під час відповіді на питання щодо методів збору інформації, студент повинен розділяти комунікативний, некомунікативний (документальний, фізичний), аналітичний методи. Подача інформації має бути представлена у вигляді основної та гібридної форми. Серед методів подачі інформації студент повинен виділити класичні та нові (у т.ч. інфотеймент, фінішинг, лонгрід (довгочит), евент екшн). Для закріплення матеріалу кожен здобувач презентує огляд публікації закордонного туристичного видання, звертаючи увагу на жанрові особливості матеріалів (інформаційний, аналітичний, художньо-публіцистичний жанри).

Рекомендовані джерела та література

1. Веремчук Т. Тревел-шоу: на краю світу, на межі жанрів. Телекритика. URL: [http://www. telekritika. ua/telebachennya/2011-05-30/63200?theme_page=30&](http://www.telekritika.ua/telebachennya/2011-05-30/63200?theme_page=30&)
2. Гоян В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми. *Наукові записки інституту журналістики*. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2122>
3. Види інформації за способом подання: конспект уроку. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-vidi-informaci-za-sposobom-podannya-126576.html>
4. Жанри журналістики. Факультет PR, журналістики і кібербезпеки КНУКІМ. URL: <http://fzgij.knukim.edu.ua/novyny/1418-zhanry-zhurnalistyky>
5. Муленко Ю. Розважальні програми на українському телебаченні. *Science and Education a New Dimension*. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/mulenko_yu._v.pdf
6. Недопитанський М. Жанрові новації сучасного українського телебачення. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т. 20. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1403>
7. Печеранський І., Катренко В. Характеристика жанрів тревел-журналістики. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts*. Series in

Audiovisual Arts and Production. Kyiv, 2019. №2(1). С.33-41. URL: <http://audiovisual-art.knukim.edu.ua/article/view/170861/171439>

8. Почепцов Г. Трансформації журналістики під тип суспільства. MediaSapiens. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/georgiy_pocheptsov_transformatsii_teorii_zhurnalistiki_pid_tip_suspilstva

9. Burke Tina. 9 steps to making it as a travel writer. URL: <https://www.contiki.com/six-two/how-to-become-a-travel-writer>; <https://newsmoor.com/types-of-journalism-different-types-of-journalism-print-broadcast-digital-journalist>

10. Kobiruzzaman M. Types of Journalism- Different Types of Journalism- Print Journalism. URL: <https://newsmoor.com/tag/types-of-journalism>

11. Urry John The Tourist Gaze. Sunday Times Travel. 2010. Issue 75. P.123.

Тема 6. Типологія, рейтинги та маркетингові завдання закордонного медіапродукту: створення і просування тревел-бренду (2 години).

1. Типологія журналістських видань:

- за тематикою та аудиторією;
- за концептуальною класифікацією;
- за жанровою специфікою залежно від видів видань;
- за функціями та завданнями;
- рівні телевізійної ТЖ;
- вивчення закордонного контенту найпопулярнішого тревел-продукту.

2. Володіння основними принципами роботи журналістів за кордоном:

- вибір локації з огляду на місцеві ЗМІ;
- як обрати ЗМІ для роботи в іншій країні (Тім Леффел);
- важливість створення власної інтернет-платформи;
- обов'язки автора подорожей.

- створення бази контактів в тур.бізнесі.

3. Підтримка тревел-журналістів в країні та за кордоном.

- Українська асоціація ТЖ: мета, принципи, філії та представництва;
- організації авторів подорожей;
- форуми авторів подорожей.

4. Постановка маркетингових завдань та комерціалізація тревел-блогінгу:

- вивчення медіаринку та визначення, що таке «туріндустрія»;
- особливості функціонування ЗМІ в умовах ринку;
- ТБ як об'єкт і суб'єкт бізнес-діяльності;
- способи підняття рейтингу.

Мета практичного заняття.

Базуючись на знаннях про відомі журнали про подорожі та рейтингові передачі, перед здобувачем стоїть завдання класифікувати медіапродукти. Перед здобувачем постає питання щодо основних принципів роботи журналістів за кордоном. Постановка маркетингових завдань зі створення та просування тревел-бренду та комерціалізація тревел-блогінгу. Вивчення медіаринку та туристичної індустрії, а також закордонного контенту найпопулярніших тревел-шоу.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Опираючись на тематичні напрямки подорожніх журналів, здобувач має представити класифікації видань (за контентом та аудиторією, за жанровою специфікою, за функціями й завданнями, напрямками діяльності, за концепцією Джона Грінмана), а також визначити гібридні форми видань. Простежити тенденцію переходу від освітньо-документального подання тревел-контенту до розважальної шоу-тревел-журналістики. Особливу увагу слід приділити рівням телевізійної ТЖ. Перед студентом постає завдання простежити симбіотичний вид відносин «журналіст-абориген». Наступне завдання стосується визначення рейтингових ТБ-шоу про подорожі. З огляду на вищесказане, здобувач має

володіти реальною інформацією щодо роботи у закордонних ЗМІ. Для відповіді на питання як обирати редакцію, у пригоді стануть рекомендації Тіма Леффела. Щодо просування тревел-бренду необхідно дослідити поняття «гібридний інфотейнмент», «VIP-синдром ЗМІ», «шоу-цивілізація», «тур індустрія», ознайомитися з вимогами масового читача, підписників. Розуміння специфіки комерціалізації ЗМІ та блогінгу допоможе з поясненням такого явища як «product placement». Під час підготовки матеріалу здобувач отримає уявлення, як візуально привернути увагу аудиторії на підняття рейтингу. На занятті він має презентувати власний подорожній нарис, репортаж чи есе.

Рекомендовані джерела та література

1. Загірна Ю. Роль travel-журналістики у формуванні іміджу DESTINACIЇ. *Наукове мислення*. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/51-dvadtsyat-persha-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/486-rol-travel-zhurnalistiki-u-formuvanni-imidzhu-destinatsiji>
2. OffЗМІ – твоя незалежна думка. URL: <https://offzmi.com>
3. Катріч К. Стиль ведучого як вагома складова в авторських програмах формату «тревел-журналістика». *Молодий вчений*. URL: <http://journ.besaba.com/uncategorized>
4. Коваленко І. Тележурналістика як специфічний вид соціальної діяльності: структурно-функціональний аспект. *Вісник, ХДАК* URL: file:///C:/Users/1/Downloads/hak_2014_42_23.pdf
5. Мащенко І. Міфи і реалії телерадіоефіру, Київ: Експресоб'ява. 2007. 30 с.
6. Українська асоціація тревел-журналістів (заснована 01.11.2018) URL: <http://utja.org.ua>
7. Українська асоціація тревел-журналістів на Fb. URL: <https://www.facebook.com/utj.association>
8. Explore the World, Discover Yourself! The Original Guide to Travel, Work, Living and Study Abroad (путівник для цілеспрямованих подорожей,

навчання, роботи та проживання за кордоном з 1977 року) URL: <https://www.transitionsabroad.com>

9. PTM Forum: The Current State of Travel Media (Pacific Asia Travel Association). URL: https://www-pata-org.translate.google/calendar/ptm-forums-2020-1?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc

10. Jansson A. Spatial Phantasmagoria: The Mediatization of Tourism Experience. *European Journal of Communication*. 2002. Vol. 17. № 4. P. 429-443.

Тема 7. Типологія українських медіа та тревел-комунікація в умовах сучасних вітчизняних ЗМІ (періодика, радіо, ТБ, Інтернет) (2 години).

1. Типологія сучасного українського продукту про туризм та подорожі:

- за тематичною ознакою;
- за системою інтересів;
- провідні рубрики та жанрові особливості в пресі;
- вивчення контенту найпопулярніших тревел-журналів.

2. Тревел-комунікація у контексті інтернет-ЗМІ:

- властивості сайтів та відмінність мережевого від традиційного;
- типи блогерства;
- навички користування вітчизняними інтернет-ресурсами, каталогами та блогами про подорожі.

3. Журналістика подорожей на вітчизняному радіо та на телебаченні:

- особливості подачі тем про подорожі на розмовному, музично-інформаційному радіо;
- форми, жанри й типи телевізійного ТЖ;
- аналіз рейтингових українських ТВ-шоу про подорожі;
- характеристика найпопулярніших туристичних місць України.

4. Мета та функції державних та неофіційних представництв з туризму в Україні:

- Державне агентство розвитку з туризму;

– Національна туристична організація України.

5. Здобувачі роблять огляд українських журналістських видань та визначають типи матеріалів.

Мета практичного заняття.

Практичне заняття розраховане на упорядкування знань про змістовну та жанрову специфіку вітчизняної ТЖ залежно від типів ЗМІ. Здобувач має здійснити аналіз популярних українських ТВ-шоу про подорожі та визначити специфіку створення рейтингового медіапродукту. Користуватися туристичними сайтами та каталогами з метою удосконалення знань про туристичний медіаринок. Дослідити види відносин «журналіст-абориген». Схарактеризувати найпопулярніші туристичні місця України.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Перед студентом постає завдання вивчення вітчизняного медіаринку та найбільш рейтингового продукту залежно від способу подачі. Для початку необхідно визначити функції державних представництв з туризму в Україні (Держагентство розвитку туризму, Національна туристична організація України). Здобувач має відповісти на питання щодо особливостей подачі інформації про мандри у друкованих медіаресурсах (масові, спеціалізовані, професійні видання), на «розмовному» радіо, або «музично-інформаційні станції» (через програми для автомобілістів, про культурні подорожі, розповіді про цікаві споруди чи побут селебретів), ТБ (від мобільного телефону до портативної телекамери), в Інтернет-мережі (шляхом блогінгу, через вебжурнали тощо). Під час практичного заняття майбутній медійник має представити власний перелік туристично привабливих локацій України та вказати на занедбані чи маловідомі місця, які варті уваги мандрівників, відпочиваючих. Кожен здобувач робить огляд українських спеціалізованих журналістських видань, звертаючи увагу на заголовки. Додатковим завданням є надання текстам декількох варіантів власних назв.

Допоміжна таблиця інтернет-ресурсів з туризму в Україні

- [Україна Інкогніта](http://www.ukrainaincognita.com) – www.ukrainaincognita.com
- [All-Ukraine](http://www.allukraine.org.ua) – www.allukraine.org.ua
- [Ukraine is](http://www.ukraine-is.com) - www.ukraine-is.com
- [Free travel](http://www.freetravel.com.ua) – www.freetravel.com.ua
- [UA IGoToWorld](http://www.ua.igotoworld.com) – www.ua.igotoworld.com
- [Doroga.ua](http://www.doroga.ua) - www.doroga.ua
- [Discover Ukraine](http://www.discover-ukraine.info) – www.discover-ukraine.info
- [Travel in UA](http://www.travel-inn.com.ua) – www.travel-inn.com.ua
- [V-PUTI](http://www.v-puti.com.ua) – www.v-puti.com.ua
- [Подорожі Україною](http://www.trip.org.ua) – www.trip.org.ua
- [Юа-Тур](http://www.ua-tour.net) – www.ua-tour.net
- [otdyhaem.com.ua](http://www.otdyhaem.com.ua) – www.otdyhaem.com.ua
- [UA-Travels](http://www.ua-travels.in.ua) – www.ua-travels.in.ua
- [Travel-Diary](http://www.travel-diary.com.ua) – www.travel-diary.com.ua
- [Мандрівка Україною \(Travel Ukraine & World\)](http://www.travelua.com.ua) – www.travelua.com.ua
- [Невгамовні бродяги](http://www.brodiahy.org.ua) – www.brodiahy.org.ua
- [Go! Drive! Fly!](http://www.godrivefly.com) – www.godrivefly.com
- [The #Findway](http://www.find-way.com.ua) – www.find-way.com.ua
- [Rent for holiday](http://www.rent.in.ua) – www.rent.in.ua
- [Зелений туризм в Україні](http://www.zeleenyi-turizm.com) – www.zeleenyi-turizm.com
- [КолоКрай](http://www.kolokray.com) – www.kolokray.com
- [Бригантина](http://www.brigantina.kiev.ua) – www.brigantina.kiev.ua
- [Life in travel](http://www.lifeintravel.com.ua) – www.lifeintravel.com.ua
- [УкрТуризм](http://www.ukrtourism.com) – www.ukrtourism.com
- [Зелений Туризм](http://www.ruraltourism.com.ua) – www.ruraltourism.com.ua
- [Walk&Talk](http://www.walk-n-talk.com.ua) – www.walk-n-talk.com.ua
- [Look City](http://www.lviv.look.city) – www.lviv.look.city

Рекомендовані джерела та література

1. Бабак О. Поняттєвий апарат дослідження телевізійних програм про подорожі. *Український інформаційний простір*: наук. журн. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т журналістики і міжнарод. відносин. Київ : КНУКіМ, 2014. №3. С. 292-298. URL: <http://ijimv.knukim.edu.ua/zbirnyk/3>
2. Гурчіані Х. Особливості висвітлення соціальної проблематики сучасним українським ТБ у контексті глобальних світових тенденцій: дис. канд.наук із соц. ком.: 27 квітня 2016. Дніпропетровськ, 2016. 191 с.
3. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua>
4. Журналістика і війна. Європейська медійна спілка (ЄМС) European Media Union (EMU). URL: <http://mediaunion.eu/ua/journalism-and-war>

5. МКІП закликає не поширювати інформацію про переміщення та захист музейних цінностей під час війни. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/197630/2022-03-18-mkip-zaklykaie-ne-poshyryuvaty-informatsiyu-pro-peremishchennya-ta-zakhyst-muzeynykh-tsinnostey-pid-chas-viyny>
6. Національна туристична організація України (статистика щодо туризму, мотивів виїзду за кордон, тур агенції). URL: <https://www.ntoukraine.org/>
<https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf>
7. Правила для журналістів щодо поведінки з військовими. *Інституту масової інформації*. 26 лютого 2022. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/pravyla-dlya-zhurnalistiv-shhodo-povedinky-z-vijskovymy-i44056>
8. Полєжаєв Ю. Розвиток просвітницької тревел-жуналістики в Україні (середина XIX – початок XX століття). *Держава та регіони*. Серія: Гуманітарні науки. 2012. № 4 (20). С. 106-110.
9. Тревел-журналістика. Портал освітньо-інформаційних послуг «Студентська консультація». URL: <http://studcon.org/trevel-zhurnalistyka?page=11>
10. Туристичний барометр України 2020. Сайт Національної туристичної організації України. URL: <https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf>
11. Шиканова Анна. Що категорично не можна публікувати в соцмережах під час тривоги або авіаудару, а також після них. Інформагенство «РБК-Україна». 12 березня 2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/atb-svernula-deyatelnost-vremenno-okkupirovannyh-1647099713.html>
12. Юферева. О. Ю. Нарративні тенденції сучасної української тревел-журналістики в соціокультурній перспективі (на матеріалі журналу «мандри»). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_53_10
13. Які обмеження та особливості роботи медіа діють в Україні під час великої війни. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL:

<https://detector.media/infospace/article/203615/2022-10-11-yaki-obmezheniya-ta-osoblyvosti-roboty-media-diyut-v-ukraini-pid-chas-velykoi-viyny>

14. Encyclopedia of Journalism. Ggeneral editor, Christopher H. Sterling. SAGE Publications, Inc, 2009. С. 23-43.

**Тема 8. Визначення туристичних локацій Одеської області.
Архітектурна спадщина регіону: від урбанізму до буколіки (2 години).**

1. Загальні характеристики розвитку туристичної сфери в Одещині:

- Одеса в рейтингах світу як місто для подорожі (Independent);
- історична довідка про мультикультурний регіон;
- визначення основних локацій для пошуку інформації.

2. Класифікація місцевого туризму:

- за напрямками переміщень;
- за цілями, які переслідуються;
- за цільовою аудиторією;
- різновид паломницького, медичного, спортивного, ділового туризму;
- види сучасного туризму (у т.ч. віртуальний).

3. Види туристичних місць Одеського регіону:

– історичний;	– храмовий,
– природничий;	– медичний,
– підводний;	– спортивний,
– підземний;	– діловий.

4. Здобувачі роблять власні проєкти про Одесу та область, про маловідомі, перспективні локації з незвичного ракурсу.

5. Тест до 2-го змістовного модуля.

Мета практичного заняття.

Заняття розраховане на ознайомлення студентів з туристичною Одещиною та профільними відомствами міста. Знати про її культурне надбання, цікаві історичні факти та сучасний розвиток. Сфокусувати увагу на національних

характеристиках регіону. Володіти знаннями щодо видів туризму, які зародилися на території регіону. Наголосити на ризиках та особливостях розвитку туристичної індустрії під час широкомасштабного вторгнення російської держави в Україну.

Загальні рекомендації для підготовки до практичного заняття.

Для успішного засвоєння теми студент має пригадати рейтингові показники Одеси, як цікавого міста для подорожей. Представити класифікацію туризму (за напрямком, цілями, реалізацією інтересів, цільовою аудиторією, за сезоном, способом екіпірування, за ландшафтною та географічною ознаками, за організаційною формою. Детальніше зупинитись на культурно-пізнавальному; екологічному; підводному; підземному; подієвому; рекреаційному; релігійному; яхтинговому. Окремо рекомендується виділити віртуальний туризм та інші сучасні види відпочинку. Визначити маловідомі, проте перспективні локації Одещини та пошук незвичного ракурсу. Під час підготовки до теми варто згадати про симбіоз культур різних національностей (більш як 130), які і сформували історико-культурний потенціал регіону. Відповідаючи на зазначені питання, необхідно особливу увагу приділити туристичним ресурсам Балти, Білгород-Дністровського, Ізмаїла, Одеси, селам Арцизького, Ананьївського, Болградського, Кілійського Ренійського, районів. Усього 12 населених пунктів Одещини включені до Списку історичних населених місць України, а приблизно сотня об'єктів культурної спадщини отримали статус пам'яток національного значення. Здобувач повинен назвати декілька пам'яток археології, історії, архітектури та містобудування, що знаходяться під охороною держави (усього їх близько 4,5 тисяч). Серед них необхідно згадати розкопки античних полісів Тіри і Ніконії, залишки давньоримських укріплень «Траянів вал», Акерманську фортецю, лабіринти катакомбів, Потьомкінські сходи, Театр опери та балету. Кожен здобувач знайомиться з видами регіонального туризму, визначає специфіку діяльності у мультикультурному місті, має нагоду презентувати власний проект про Одесу.

Рекомендовані джерела та література

1. Віртуальна Одеса. Офіційний сайт Одеси. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/virtualnaya-odessa>
2. В Одеській області перерахують переселенців. Інтернет-видання «Ізбірком». 11 жовтня 2022 р. URL: <https://izbirkom.org.ua/news/obshchestvo-19/2022/v-odeskij-oblasti-skoreguyut-kilkist-pereselenciv>
3. Вірю в ЗСУ. Одеський художник прикрашає вулиці міста графіті з патріотичними котиками. Інтернет-видання «НВ Life». 20 квітня 2022. URL: <https://life.nv.ua/ukr/art/patriotichni-kotiki-v-odesi-ukrajinskiy-hudozhnik-malyuyeyaskravi-grafiti-foto-50235381.html>
4. Добровольська Марія. «Нетіпичная» Одеса: як живе, обороняється та не падає духом місто під час війни. Інтернет-видання «Біляївка city». URL: <https://bilyayivka.city/articles/225499/netipichnaya-odessa-yak-zhive-oboronyayetsya-ta-ne-padaye-duhom-misto-pid-chas-vijni>
5. Котова Олена. «Если маму кто-то тронет...»: одеські художники створюють плакати нового часу. Інтернет-видання «Odessa-life». URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/iakshcho-mamu-khtos-chipatyme-odeski-khudozhnyky-stvoriuiut-plakaty-novoho-chasu-foto>
6. Після ракетного обстрілу Одеси пошкоджено пам'ятку архітектури – Воронцовський палац. Одеса туристична. Офіційний сайт Одеської міської ради. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/tourism/>
7. «Культурна відповідь війні»: в Одесі графіті-художники разом з дітьми розмалювали стіни заводу. YouTube-ресурс. URL: https://m.youtube.com/watch?v=nqBJeV_00gQ
8. Лукашова Соня. Одеса воєнна. Екскурсія містом, в яке все частіше летять російські ракети. Інтернет-видання «Українська правда». 2 травня 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/2/7343387/>
9. Туристичний путівник по Одеській області. Відпочивай яскраво. Фастів: «Поліфаст», 2015. 260 с.

10. Чайка Ольга. «Закінчиться війна — буде світліше». Як живе Одеса у воєнний час. Інтернет-видання «Фокус». 27 березня 2022 URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/510562-kak-zhivet-odessa-v-voennoe-vremya>

11. The best cities to visit in 2022. The Independent's travel team shares its destination inspiration for the year ahead. British online edition «The Independent». Wednesday 29 December 2021. URL: <https://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/best-cities-2022-travel-city-break-b1978260.html>

12. Film AR (вебенциклопедія фільмів, які знімали в Одесі). URL: <https://bzh.life/lyudi/v-odesse-sozdali-interaktivnuyu-kartu-mest-kinosemok>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Підсумковий контроль за дисципліною – залік. Залік складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 35 і більше балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для заліку (60), допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять, нарису, створення проєкту про «душу місцевості» (глибинну карту) чи складання самостійної роботи, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Студентам за необхідності можуть бути запропоновані завдання для отримання додаткових балів або в якості відпрацювань за пропущені заняття.

1) Розробити огляд електронного, чи друкованого видання з туризму чи подорожей. Звернути увагу на рубрики, напрямки та тематику текстів, дизайн та наповнення фотоконтентом. Визначити публікації за жанром.

Рекомендується ознайомитись зі значенням ключових термінів дисципліни: «тревел-журналістика», «дестинація», «травелог».

2) Написати подорожній нарис (подорожнє есе, тревел-текст) — розповідь про власну мандрівку, яка, окрім того містить описи природи, портрети людей, територій, цікаві історії,

Автору необхідно мати уявлення про історію появи нарису на території сучасної України, вміти пояснити, що таке «ходіння» і з яким періодом воно пов'язане.

3) Зробити добірку найпопулярніших закордонних, вітчизняних (на вибір) видань чи передач, пов'язаних з маршрутами, відвідуванням відомих, або невідомих локацій. Здійснити порівняльний аналіз об'єктів дослідження.

Слід зазначити, чому були обрані саме дані ЗМІ та пояснити особливості їх маркетингового розвитку.

4) Підготувати реферат на довільну тему, пов'язану з дисципліною, яка вивчається. До рекомендованих напрямків слід додати такі: поради відомих тревел-блогерів/тревел-журналістів щодо вибору місця подорожі; відомі українці (сучасні, історичні постаті), які стали частиною вітчизняної ТЖ; найпопулярніші чи перспективні туристичні місця України/світу; дотримання етичних норм, знання звичаїв та традицій народів світу.

Під час захисту робіт особлива увага звертається на дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти та на літературу, яка була використана під час написання роботи.

5) Здійснити дослідження локації та, опираючись на рекомендації письменниці-мандрівниці Лінди Лаппін, створити проект про «душу місцевості» (глибинну карту), який можна представити не лише у вигляді мультимедійного продукту, але й у вигляді подорожнього нарису.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Робота студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення.

1. Специфіка та завдання журналістики подорожей

2. Переваги, труднощі професійної діяльності тревел-журналіста та необхідні навички.
3. Що потрібно для напрацювання портфоліо?
4. Історія зародження та розвитку ТЖ.
5. Роль ведучого у телепередачах про подорожі.
6. Основні відмінності тревел-журналіста від туриста.
7. Типологія подорожніх журналістів.
8. Як підготуватися до подорожі?
9. Правила спілкування з носіями інших культур.
10. Що цікавого та корисного в базах ресурсів для подорожніх письменників і журналістів.
11. Жанрові особливості та тематичне різномаяття ТЖ.
12. Роль тревел-фотографії в матеріалах про подорож.
13. Стилi та типи подорожньої журналістики.
14. Особливості підготовки матеріалів закордонними ЗМІ.
15. Принципи роботи тревел-журналістів за кордоном.
16. Маркетингові завдання зі створення та просування тревел-бренду.
17. Рейтингові закордонні тревел-шоу.
18. Популярні українські ТВ-передачі про мандри.
19. Туристичні та перспективні локації Одеської області.
20. Одеса у блогах та відеороликах.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Поточний контроль:

- тестові завдання;
- усна відповідь на занятті: індивідуальне/ фронтальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмові роботи з виконання домашніх комплексних завдань.

Підсумковий контроль — залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
- Огляд ЗМІ (за напрямком)	від 0 до 5
- Тестові завдання	від 0 до 10

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участі у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не ставить питання, не зацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач демонструє пасивну роботу на практичних заняттях; допускає суттєві помилки під час відповідей на запитання; демонструє фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.
	2 бали	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; ставить питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; демонструє базові знання понятійного апарату і літературних джерел; демонструє незадовільне вміння публічно представляти матеріал.
	3 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і ставить питання; допускає незначні помилки під час відповідей на запитання, іноді бере участь в обговоренні проблемних питань, демонструє знання понятійного апарату і основних літературних джерел; здатний публічно представити основний матеріал.
	4 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; виступає і ставить питання; дає правильні, але неповні, відповіді на запитання, бере участь в обговоренні проблемних питань, іноді наводить приклади, демонструє знання понятійного апарату й основних літературних джерел; здатний публічно представити матеріал.
	5 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь в обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Огляд ЗМІ (за	0 балів	Здобувач не виконує практичне завдання.

напрямком)	1 бал	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив суттєві помилки; відсутні сформовані уміння та навички; не обґрунтовані висновки; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив багато помилок; недостатньо сформовані базові уміння та навички; здобувач демонструє фрагментарні знання предмета вивчення і дослідження, має ускладнення щодо формулювання висновків.
	3 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив помилки; сформовані базові уміння та навички; здобувач демонструє базові знання предмета вивчення, формулює висновки; використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу.
	4 бали	Здобувач виконав практичне завдання, але допустив незначні помилки; сформовані уміння та навички; здобувач правильно використовує теоретичні поняття для аналізу практичного матеріалу; в аналітичній частині надає повноцінний аналіз проблеми, що досліджується, її всебічне висвітлення; формулює розгорнуті висновки.
	5 балів	Здобувач виконав практичне завдання; сформовані комплексні уміння та навички; здобувач виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки; демонструє творчий підхід, розгорнуте, цікаве бачення проблеми, яке відрізняється власними роздумами, висновками.
Тестові завдання	0 балів	Здобувач не виконує завдання.
	1 бал	Здобувач виконав завдання, але допустив суттєві помилки, що демонструє його неготовність до розгляду даної теми.
	2 бали	Здобувач виконав завдання, але допустив багато помилок, що демонструє недостатньо сформовані базові уміння та навички.
	3 бали	Здобувач виконав завдання, але половина відповідей є помилковими, чим здобувач демонструє базові знання предмета вивчення.
	4 бали	Здобувач виконав завдання, але допустив незначні помилки, тим самим здобувач підкреслив володіння темою більшою мірою.
	5 балів	Здобувач виконав завдання; не допустив жодної помилки; здатний публічно представити матеріал та пояснити і проаналізувати відповіді.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		

64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання.

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	вміє самостійно знаходити, аналізувати, систематизувати та відтворювати інформацію; виказує глибоку обізнаність з предметом вивчення; апелює до прочитаної літератури, глибоко та всебічно осягає навчальний матеріал, виявляє ознаки творчого осмислення соціально-комунікативних технологій.	спираючись на здобуті знання, здобувач повною мірою реалізує поставлені перед ним навчальні завдання, глибоко розуміється на змісті навчальної дисципліни; демонструє високий рівень виконання практичних завдань під час самостійної роботи.
Добре	достатньо добре опановує навчальний матеріал, правильно використовує термінологію; доволі вдало узагальнює та систематизує навчальну інформацію, але припускається незначних порушень аналітичного рівня.	правильно виконує надані тестові завдання, з незначними помилками; має стійкі навички застосування набутих знань та умінь для створення повноцінного журналістського продукту, що відповідає стандартам.
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на достатньому для оцінювання рівні, проте допускає суттєві логічні, фактологічні та мисленні помилки; знає переважну більшість понять навчального матеріалу; має труднощі із формуванням висновків.	практичні навички розвинуті на елементарному рівні, правильно виконує близько половини письмових завдань; має ускладнення щодо використання набутих знань до базових вимог щодо діяльності майбутнього журналіста.
Незадовільно з можливістю повторного складання	робить значні помилки під час відтворення інформації, висуває необґрунтовані та безсистемні твердження, що свідчать про відсутність загальної системи знань з навчального предмета.	має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, демонструє відсутність причинно-наслідкового зв'язку теоретичного та практичного матеріалу, виконує письмові завдання на критично низькому кількісному або якісному рівні

Незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	з	не опанував обсяг навчального матеріалу	здобувач не здатний до самостійного виконання навчальних завдань
--	---	---	--

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧ

Поточний контроль													Підсумко- вий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2									
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
лекції	5	5	5	5										20
практичні					5	5	5	15	5	5	5	15	20	80

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Бабак О. Поняттєвий апарат дослідження телевізійних програм про подорожі. *Український інформаційний простір*: наук. журн. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т журналістики і міжнарод. відносин. Київ : КНУКіМ, 2014. №3. С. 292-298. URL: <http://ijimv.knukim.edu.ua/zbirnyk/3>
2. Богачук І. Особливості подорожньої журналістики в українському телевізійному просторі: студентська наукова робота із галузі знань «Журналістика». URL: https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/student_nauka/2017-2018/roboty_peremozhciv/H-04041977.pdf
3. Варич М. Тенденції розвитку жанру подорожнього нарису. *Журналістика: науковий збірник* / Наук. ред. Н. Сидоренко. Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, Вип. 12 (37). 2013. С. 138 – 145.
4. Веремчук Т. Тревел-шоу: на краю світу, на межі жанрів. *Телекритика*. URL: http://www.telekritika.ua/telebachennya/2011-05-30/63200?theme_page=30&
5. Види інформації за способом подання: конспект уроку. URL: <https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-vidi-informaci-za-sposobom-podannya-126576.html>

6. Голуб Олена. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. *Інститут масової інформації*. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. – 184 с. URL: <https://imi.org.ua/books/mediakompas-putivnyk-profesijnoho-zhurnalista-i1912>
7. Гоян В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми. Наукові записки інституту журналістики. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2122>
8. Гурчіані Х. Особливості висвітлення соціальної проблематики сучасним українським ТБ у контексті глобальних світових тенденцій: дис. канд. наук із соц. ком.: 27 квітня 2016. Дніпропетровськ. 2016. 191 с.
9. Жести різних країн світу. Корисна інформація для туристів, які відпочивають на морі та мандрують світом! (Довідник мандрівника). Andreolli.com. URL: <https://andreolli.com.ua/dovidnyk-mandrivnyka/zhesty-riznyh-krayin-svitu.html>
10. Загірна Ю. Роль travel-журналістики у формуванні іміджу дестинації. *Наукове мислення*. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/51-dvadtsyat-persha-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/486-rol-travel-zhurnalistiki-u-formuvanni-imidzhu-destinatsiji>
11. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Серія «Альма-матер». К: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
12. Наукове мислення. URL: <https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/51-dvadtsyat-persha-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/486-rol-travel-zhurnalistiki-u-formuvanni-imidzhu-destinatsiji>
13. Полежаєв Ю. Розвиток просвітницької тревел-жуналістики в Україні (середина XIX – початок XX століття). *Держава та регіони*. Серія: Гуманітарні науки. 2012. № 4 (20). С. 106-110.
14. Полежаєв Ю. Г. Тревел-журналістика як об'єкт наукового осмислення: сфери інтересу та дискусійні проблеми (на матеріалі зарубіжного досвіду). *Поліграфія і видавнича справа*. 2015. № 1. С. 131–140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2015_1_17.
15. Поперечна Д. 7 традицій з усього світу, які дивують туристів. Інтернет-видання «Українська правда». URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2021/07/31/245517/>
16. Порада туристу: Чого не можна робити у тій чи іншій країні світу, або Правила поведінки різних культур. Інтернет-видання «Укрінформ». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/2119120-porada-turistu-cogo-ne-mozna-robiti-u-tij-ci-insij-kraini-svitu-abo-pravila-povedinki-riznih-kultur.html>

17. Туристичний путівник по Одеській області. Відпочивай яскраво. Фастів: «Поліфаст», 2015. 260 с.
18. Юферева. О.Ю. Нарративні тенденції сучасної української тревел-журналістики в соціокультурній перспективі (на матеріалі журналу «мандри»). *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 51-55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizh_2013_53_10
19. Breaking into travel journalism: advice from the experts. URL: <https://www.theguardian.com/careers/breaking-into-travel-journalism>
20. Burke Tina. 9 steps to making it as a travel writer. URL: <https://www.contiki.com/six-two/how-to-become-a-travel-writer>; <https://newsmoor.com/types-of-journalism-different-types-of-journalism-print-broadcast-digital-journalist>
21. Fursich E., Kavoori A. Mapping a Critical Framework for the Study of Travel Journalism. *International Journal of Cultural Studies*. V. 4(2). 2001. P. 152–153.
22. George D. Lonely Planet's Guide to Travel Writing. London: Lonely Planet, 2013. 352 p.
23. Odessa region trevel guide. Rest brightly. Fastiv: "Polifast", 2015. 260 p.
24. Sanghun Park & Santos Carla. Exploring the Tourist Experience: A Sequential Approach. SAGE journals URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0047287515624017?legid=spjtr%3B0047287515624017v1&patientinform-links=yes>
25. Hanusch F. A profile of Australian travel journalists' professional views and ethical standards. *Journalism*. V. 13(5). 2012. P. 668–686.
26. Hanusch F. The geography of travel journalism: mapping the flow of travel stories about foreign countries. *International Communication Gazette*. V. 76(1). 2014. P. 47–66.
27. Hanusch F. Travel journalists' attitudes toward public relations: findings from a representative survey. *Public Relations Review*. V. 38(1). 2012. P. 69–75.
28. Travel Journalism. Ed. by F. Hanusch, E. Fürsich. New York: Palgrave Macmillan, 2014. 292 p.
29. Travel Journalists. We're often asked "What's the difference between travel writing and travel journalism? URL: <https://www.travel-writers-exchange.com/become-a-travel-writer/travel-journalists/>

Додаткова

1. Артюх К. Увага на звичаї: як поводитися в різних країнах. Чого уникати в подорожах аби не зіпсувати відпочинок. Інтернет-видання «Mind.ua». URL: <https://mind.ua/openmind/20234274-uvaga-na-zvichayi-yak-povoditisya-v-riznih-krayinah>

2. Борець за правду (Андрій Цаплієнко). Інтернет-видання «1+1 медіа: люди та ідеї». URL: <https://ideaspeople.1plus1.ua/andrij-tsapliienko>
3. В Одеській області перерахують переселенців. Інтернет-видання «Ізбірком». 11 жовтня 2022 р. URL: <https://izbirkom.org.ua/news/obshchestvo-19/2022/v-odeskij-oblasti-skoreguyut-kilkist-pereselenciv>
4. Вірю в ЗСУ. Одеський художник прикрашає вулиці міста графіті з патріотичними котиками. Інтернет-видання «НВ Life». 20 квітня 2022. URL: <https://life.nv.ua/ukr/art/patriotichni-kotiki-v-odesi-ukrajinskiy-hudozhnik-malyuye-yaskravi-grafiti-foto-50235381.html>
5. Дебюссі Клод. Посібник із життя та музики Клода Дебюссі URL: <https://www.masterclass.com/articles/travel-journalist>
6. Добровольська Марія. «Нетіпичная» Одеса: як живе, обороняється та не падає духом місто під час війни. Інтернет-видання «Біляївка city». URL: <https://bilyayivka.city/articles/225499/netipichnaya-odesa-yak-zhive-oboronyayetsya-ta-ne-padaye-duhom-misto-pid-chas-vijni>
7. Жанри журналістики. Факультет PR, журналістики і кібербезпеки КНУКіМ. URL: <http://fzgij.knukim.edu.ua/novyny/1418-zhanry-zhurnalistyky>
8. ЗМІ в умовах воєнного стану. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо інформації, яку не можна розголошувати. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/197627/2022-03-17-zmi-v-umovakh-voennogo-stanu-rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-informatsii-yaku-ne-mozhna-rozgholoshuvaty>
9. Катріч К. Стиль ведучого як вагома складова в авторських програмах формату «трєвел-журналістика». *Молодий вчений* URL: <http://journ.besaba.com/uncategorized>
10. Коваленко І. Тележурналістика як специфічний вид соціальної діяльності: структурно-функціональний аспект. *Вісник, ХДАК* URL: file:///C:/Users/1/Downloads/hak_2014_42_23.pdf
11. Котова Олена. «Если маму кто-то тронет...»: одеські художники створюють плакати нового часу. Інтернет-видання «Odessa-life». URL: <https://odessa-life.od.ua/uk/news-uk/iakshcho-mamu-khtos-chipatyme-odeski-khudozhnyky-stvoriuiut-plakaty-novoho-chasu-foto>
12. «Культурна відповідь війні»: в Одесі графіті-художники разом з дітьми розмалювали стіни заводу. YouTube-ресурс. URL: https://m.youtube.com/watch?v=nqBJeV_00gQ
13. МКІП закликає не поширювати інформацію про переміщення та захист музейних цінностей під час війни. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/197630/2022-03-18-mkip-zaklykaie-ne>

poshyryuvaty-informatsiyu-pro-peremishchennya-ta-zakhyst-muzeynykh-tsinnostey-pid-chas-viynu

14. Муленко Ю. Розважальні програми на українському телебаченні. *Science and Education a New Dimension*. URL: http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/mulenko_yu._v.pdf
15. Недопитанський М. Жанрові новації сучасного українського телебачення. *Наукові записки Інституту журналістики*. Т. 20. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1403>
16. Опришко Людмила, Сафаров Алі, Чуранова Олена. Правила світу інформації: як українським медіа наблизитися до європейських стандартів: Посібник для журналістів. Видала Рада Європи, Київ. 2019. 108 с. URL: <https://rm.coe.int/fm-informationrules-2019-web-final/168098e10f>
17. Печеранський І., Катренко В. Характеристика жанрів тревел-журналістики. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Arts and Production*. Kyiv, 2019. №2(1). С.33-41. URL: <http://audiovisual-art.knukim.edu.ua/article/view/170861/171439>
18. Після ракетного обстрілу Одеси пошкоджено пам'ятку архітектури – Воронцовський палац. Одеса туристична. Офіційний сайт Одеської міської ради. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/tourism/>
19. Почепцов Г. Трансформації журналістики під тип суспільства. *MediaSapiens*. URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/georgiy_pocheptsov_transformatsii_teorii_zhurnalistiki_pid_tip_suspilstva
20. Правила для журналістів щодо поведінки з військовими. *Інституту масової інформації*. 26 лютого 2022. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/pravyla-dlya-zhurnalistiv-shhodo-povedinky-z-vijskovymy-i44056>
21. Про що говорять кольори. Інтернет-видання «Я – журналіст». URL: <https://ij.ogo.ua/suzh/pro-shho-govoryat-kolori>
22. Соня Лукашова. Одеса воєнна. Екскурсія містом, в яке все частіше летять російські ракети. Інтернет-видання «Українська правда». 2 травня 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/05/2/7343387/>
23. Темченко Л. Особливості сучасного подорожнього нарису в суспільно-політичних тижневиках. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. Випуск 40. Львів, 2015. С. 299–304.
24. Тревел-журналістика. Портал освітньо-інформаційних послуг «Студентська консультація». URL: <http://studcon.org/trevel-zhurnalistyka?page=11>
25. Цікаві звичаї та традиції народів світу. Інтернет-видання «Рівне 1». URL: <https://rivne1.tv/news/69329-tsikavi-zvichai-ta-traditsii-narodiv-svitu>

26. Чайка Ольга. «Закінчиться війна — буде світліше». Як живе Одеса у воєнний час. Інтернет-видання «Фокус». 27 березня 2022 URL: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/510562-kak-zhivet-odessa-v-voennoe-vremya>
27. Чому потрібно знати і поважати традиції і звичаї інших народів світу URL: <https://jak.koshachek.com/articles/chomu-potribno-znati-i-povazhati-tradicii-i.html>
28. Шиканова Анна. Що категорично не можна публікувати в соцмережах під час тривоги або авіаудару, а також після них. Інформагенція «РБК-Україна». 12 березня 2022. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/atb-svernula-deyatelnost-vremenno-okkupirovannyh-1647099713.html>
29. Які обмеження та особливості роботи медіа діють в Україні під час великої війни. Інтернет-видання «Детектор медіа». URL: <https://detector.media/infospace/article/203615/2022-10-11-yaki-obmezhennya-ta-osoblyvosti-roboty-media-diyut-v-ukraini-pid-chas-velykoi-viyny>
30. 10 tips for aspiring travel journalists. By Lindsay Kalter. In Specialized topics. Oct 30, 2018. URL: <https://ijnet.org/en/story/10-tips-aspiring-travel-journalists>
31. Dictionary of symbols: an illustrated guide to traditional images, icons, and emblems by Jack Tresidder, San Francisco. Chronicle Books (The Complete Dictionary of Symbols. Paperback. February 24, 2005) URL: <https://archive.org/details/dictionaryofsymb00tres/page/n245/mode/2up> (limited)
32. Dufy A. First-Person Singular: Teaching Travel Journalism in the Age of TripAdvisor. Ed. by F. Hanusch, E. Fürsich. New York: Palgrave Macmillan, 2014. P.99-115.
33. Encyclopedia of Journalism. Ggeneral editor, Christopher H. Sterling. SAGE Publications, Inc, 2009. С. 23-43.
34. Explore the World, Discover Yourself! The Original Guide to Travel, Work, Living and Study Abroad (путівник для цілеспрямованих подорожей, навчання, роботи та проживання за кордоном з 1977 року) URL: <https://www.transitionsabroad.com>
35. Film AR (вебенциклопедія фільмів, знятих в Одесі.). URL: <https://bzh.life/lyudi/v-odesse-sozdali-interaktivnuyu-kartu-mest-kinosemok>
36. Greenman J. Introduction to Travel Journalism: On the Road with Serious. New York: Peter Lang Publishing Inc, 2012. 218 p.
37. Jansson A. Spatial Phantasmagoria: The Mediatization of Tourism Experience. European Journal of Communication. 2002. Vol. 17. № 4. P. 429-443.
38. Kaufmann C. In what days do travel magazines define their readership and how does their style and content reflect this? An analisys of content market: Bachelor of Arts (Hons) Travel Journalism Dissertation. University of Central Lancashire. United Kingdom, 2010. 212 p.

39. Kobiruzzaman M. Types of Journalism, Different Types of Journalism. Print, Broadcast & Digital (2021, August 26). Newsmoor-Educational Website For Online Learning. URL: <https://newsmoor.com/types-of-journalism-different-types-of-journalism-print-broadcast-digital-journalist>
40. Lappin Linda. The Soul of Place: A Creative Writing Workbook: Ideas and Exercises for Conjuring the Genius Loci. Travelers' Tales/Solas House, Incorporated, 2015. 256 p. URL: <https://www.amazon.com/Soul-Place-Creative-Exercises-Conjuring-ebook/dp/B00WQ5FQG0?asin=B00WQ5FQG0&revisionId=&format=2&depth=1>
41. Off3MI – твоя незалежна думка. URL: <https://offzmi.com>
42. Perspectives on Travel Writing. Ed. by G. Hooper, T. Youngs. Aldershot: Ashgate, 2004. 200 p.
43. PTM Forum: The Current State of Travel Media (Pacific Asia Travel Association). URL: https://www-pata-org.translate.goog/calendar/ptm-forums-2020-1?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=ru&_x_tr_hl=ru&_x_tr_pto=sc
44. Sneha Naidu. A Study on Travel Journalism in the Digital Age. URL: https://www.researchgate.net/profile/Sneha-Naidu/publication/341215906_A_Study_on_Travel_Journalism_in_the_Digital_Age/links/5eb435d8a6fdccca16250943/A-Study-on-Travel-Journalism-in-the-Digital-Age.pdf
45. The best cities to visit in 2022. The Independent's travel team shares its destination inspiration for the year ahead. British online edition «The Independent». Wednesday 29 December 2021. URL: <https://www.independent.co.uk/travel/news-and-advice/best-cities-2022-travel-city-break-b1978260.html>
46. Urry John. The Tourist Gaze. *Sunday Times Travel*. 2010. Issue 75. P.123.
47. Ward M. Travel Writing for Bloggers URL: <https://travelmassive.com/blog/2013/04/travel-writing-for-bloggers/>
48. Youngs T. The Cambridge Introduction to Travel Writing. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 240 p.

Електронні інформаційні ресурси

1. Віртуальна Одеса. Офіційний сайт Одеси. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/virtualnaya-odessa>
2. Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua>
3. Журналістика і війна. Європейська медійна спілка (ЄМС) European Media Union (EMU). URL: <http://mediaunion.eu/ua/journalism-and-war>

4. Міжнародна декларація принципів поведінки журналістів. Um.co.ua - Учбові Матеріали для студентів і школярів України. URL: <http://um.co.ua/8/8-15/8-155557.html>
5. Міжнародні принципи журналістської етики. Um.co.ua - Учбові Матеріали для студентів і школярів України. URL: <http://um.co.ua/8/8-15/8-155558.html>
6. Наказ головнокомандувача Збройних сил України «Про організацію взаємодії між Збройними силами України, іншими складовими сил оборони та представниками засобів масової інформації на час дії правового режиму воєнного стану» від 3 березня 2022 року. Офіційний сайт Міноборони України. URL: https://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/nakaz_73_zi_zminamu.pdf
7. Національна спілка журналістів України. URL: <https://nsju.org>
8. Національна туристична організація України (статистика щодо туризму, мотивів виїзду за кордон, тур агенції). URL: <https://www.ntoukraine.org/>; <https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf>
9. Туристичний барометр України 2020. Сайт Національної туристичної організації України. URL: <https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-2020.pdf>
10. Українська асоціація тревел-журналістів (заснована 01.11.2018) URL: <http://utja.org.ua>
11. Travel Massive. Popular travel projects, blogs, and startups (Онлайн-посібник для тревел-журналістів на канадському сайті). URL: <https://travelmassive.com>
12. Travel Writer Forums. URL: <https://www.travel-writers-exchange.com/where-to-network/travel-writer-forums>
13. Travel Writers Organizations. URL: <https://www.travel-writers-exchange.com/where-to-network/travel-writers-organizations>

Навчальне видання

ЗАДОРОЖНЯ Аліна Григорівна

**ТРЕВЕЛ-ЖУРНАЛІСТИКА:
СПЕЦИФІКА, ЗАВДАННЯ ТА ПРОБЛЕМАТИКА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 061 «Журналістика»*

В авторській редакції

Підпис до друку 28.11.2022.

Формат 60х90/16. Обсяг 3,3 ум.-друк. арк.

Наклад 100 пр. Зам. №22045

Видавець і виготовлювач

С. Л. Назарчук

Україна, 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога,10

Тел.: 050 905 23 77. Е-mail: *selen_odessa@ukr.net*

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7024 від 23.12.2019 р.